

Ne svou, ale Boží silou

Původ materiálu

Alexandra Jacobea

Pořadí v lekci

5

Téma

S Ježíšem příběh neskončil, jeho moc působí dál — skrze něj a v jeho jménu má církev usilovat o záchranu všeho, co je ochromeno a vyloučeno.

Cíl

- Vyprávět o apoštolech uzdravujících ve jménu Ježíše. Zkusit domyslet, jak je Ježíš při díle i s námi.
 - S mladšími dětmi tematizovat tělesné postižení a omezení z něj plynoucí.
 - Se staršími dětmi promýšlet, kdo je dnes vyřazený a proč.
-

Pro učitele

Výkladové poznámky

Do chrámu: Je to doba krátce po letnicích, ještě se nerozdělili křesťané a židé, společně se scházejí v chrámu. Petr a Jan přicházejí v obvyklou, vhodnou dobu k modlitbám — v dobrém slova smyslu rutina. Přicházejí, sami mohou, setkají se s někým, kdo nemůže.

Chromý od narození: Jeho úděl je neměnný, stal se téměř inventářem. Nikoho už nezaráží, že u brány zvané „Krásná“ se nachází člověk s tak nehezkým životním údělem. Pro chrám platí jasná pravidla, do mužské části kromě žen a dětí nemohou ani postižení (chromý může nejdále k bráně — uzdravení mu umožní i plnou účast na bohoslužbách).

Stříbro ani zlato nemám: Petr nemůže dát to, oč je chromý zvyklý prosit, co očekává a co jsou lidé zvyklí dávat. Peníze ale na jeho situaci nic nezmění, jsou jen prostředkem k udržování nuzného živobytí. Situaci mění až odvážné zvěstování Ježíšova jména a ochota chromého přijmout to, co mu Petr nabízí.

Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a chod! Není to kouzelná formulka! Petr do života chromého vnáší mesiášský čas (naplnění Iz 35,6: tehdy kulhavý poskočí jako jelen). Blížkost tohoto mesiášského času záchrany („už je to tady“) je nerozlučně spjata se zvěstí o Ježíši. Celé další chování chromého naznačuje, že mesiášský čas ho skutečně zastihl a otevřel jeho životu nečekaný nový rozměr. Tento nový rozměr může ale jeho život změnit, i kdyby chromým zůstal!

Vyskočil na nohy..., skákal radostí a chválil Boha: Oslava Boha je nejvlastnějším cílem zázraku.

Proč nad tím žasnete a proč hledíte na nás: Důrazné vysvětlení, aby si lidé nemysleli, že chromý byl uzdraven mocí či zbožností apoštolů. Zároveň potvrzeno, že to nebyl zásah neznámého nového božstva, ale starého dobrého Boha Abrahama, Izáka a Jákoba.

Čiňte pokání a obraťte se: Ačkoliv se tento důraz ve vyprávění dětem příliš neobjeví, je dobré si ho při čtení všimnout. Je to cíl apoštolského zvěstování lidem kolem, který je má zbavit jejich „ochromenosti“. Pokání znamená přemýšlet po něčem — změnit názor, rozpoznat omyl. Má svou pozitivní stránku, napřenu do budoucnosti — ochota ke změně novou budoucnost otvírá. Umět rozeznat svou vinu je mnohdy prospěšnější než se umět obhájit.

K uzdravení celkově: Podobně uzdravuje i Ježíš v evangeliu (Lk 5,17–26) a později také Pavel ve Skutcích (Sk 14,8–10) — Lukáš vytváří souvislost mezi Ježíšovým spásonosným jednáním a jednáním Petrovým i Pavlovým (tedy do doby, kdy žili adresáti Sk). Můžeme vnímat jako ujištění o působení Ducha svatého, které se nezastavuje kdysi a kdesi, ale jde dál.

Úskalí

- **Nepřecenit zázrak.** V pozadí vyprávění je 35. kapitola proroka Izajáše. Na jejím pozadí se dosvědčuje význam Ježíšova mesiášství. Vlastní scéna uzdravení (jakkoli radostná) je vlastně úvodem k tomu nejdůležitějšímu — kazatelskému dosvědčení Kristova kříže a vzkříšení. Odmyslíme-li si scénu se zázrakem, zůstane výzva ke svědectví a upozornění na pokání a odpuštění. To jsou důsledky vzkříšení tady a teď.
- Pozor na tenkou hranici mezi modlitbou a čarováním.
- Bůh má člověka rád, i když je nemocný nebo postižený; ne všichni se uzdraví.
- **Nedémonizujte představitele Izraele.** Povrchní čtení Skutků může být jedním ze zdrojů křesťanského antisemitismu. Často se tam opakuje „vy jste ho pověsili na kříž

a zabili“ apod. Jedná se ovšem o zvěst volající k pokání, o oslovení těch, kdo se chovají jako „držitelé pravdy“ — ne o obvinění, motivované náboženskou nevraživostí. V průběhu dějin naopak roli držitelů pravdy (s odstraňováním svých oponentů) mnohokrát a tragicky sehrála sama církev, lid Ježíše Krista! Toto úskalí hrozí těm, kdo mají náboženskou většinu.

Odkazy

Iz 35 (naděje mesiášského času — kulhavý poskočí jako jelen...)

Mt 6–7 (o modlitbě, o vyslyšení prosb)

Odkazy na starší přípravy a další pracovní materiály najdete pod textem úlohy pod nadpisem **Kam dále**.

Pro děti

Předškoláci

Úvodní rozhovor

Nesl vás někdo někdy? Kdo a proč? *(Zkuste si s d?tmi povídat o p?íležitostech, kdy ?lov?ka n? kdo nese/nosí, jako pomoc m?žete využít r?zné obrázky — rodi? nesoucí spící dít?, hasi? /záchrana? nesoucí zran?ného, miminko chované v náru?i, muž nesoucí ženu...)*

Co kdyby ale člověk nemohl vůbec chodit? Co kdyby ho někdo musel nosit pořád? *(Jmenujte, co všechno takový ?lov?k nem?že, v ?em pot?ebuje pomoci, a nezapome?te zmínit, že taky musí mít n?koho, kdo pom?že!)*

Vyprávění

(P?íb?h m?že b?hem vašeho vypráv?ní n?kdo pantomimicky p?edvád?t — nap?. starší d?ti nebo mládež, v?nujte ale chvíli ?asu p?íprav?, aby p?ípadná improvizace neodvád?la od d?je.)

Když člověk nemůže vůbec chodit, říká se o něm, že je chromý nebo ochrnutý. Jednoho takového člověka potkali Petr a Jan, dva Ježíšovi učedníci, když šli do chrámu, aby se pomodlili.

Ten muž od narození nemohl chodit. Napřed se o něho starali rodiče, ale když vyrostl, zůstal sám. Občas mu sousedé dali nějaké jídlo, moc toho však nebylo. Trochu mu vypomohli

kamarádi — každý den ho donesli k bráně do chrámu a posadili ho tam, takže mohl lidi, co chodili dovnitř i ven, poprosit o peníze. Nebylo to příjemné. Pořád se někoho doprošovat. Lidé navíc někdy nebyli zrovna přívětiví. Raději se jim přestal koukat do očí, vždycky jen s prosbou natáhl ruku a čekal, jestli něco dostane nebo ne. Stejně to bylo i v ten den, kdy šli do chrámu Petr a Jan.

„Prosím, přispějte mi, nemůžu chodit...“

„Podívej se na nás!“

Muž vzhlédl. Nad ním stáli dva obyčejní mužští.

„Peníze nemám, ale to, co mám, to ti dám: ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a chod'“, řekl Petr.

A podal muži ruku, aby mu pomohl na nohy.

Muž byl celý zaražený, tohle nečekal. Najednou ale cítil, jakoby měl skutečně v nohách nějakou sílu. Chytil se podané ruky a vstal. Vstal! Poprvé v životě stál na vlastních nohou. Koukal na Petra a Jana a nejistě zkusil udělat krok. První krok v životě... A ono to šlo. Dokonce si mohl i poskočit a to se hodilo, protože se mu fakt chtělo skákat radostí. Hurá!

Co teď, co dřív? Tolik toho najednou může dělat! Petr a Jan mířili do chrámu. Pomodlit se. Chválit Boha. Boha, který je otcem Ježíše, toho, jehož moc chromého muže uzdravila.

„Půjdu taky,“ řekl muž spíš pro sebe. A najednou mu došlo, že skutečně půjde. Konečně může. Celý se rozzářil.

V chrámu děkoval, smál se, poskakoval, zkrátka se radoval na celé kolo.

Lidi si ho začínali všímat: „Co se to stalo?! Vždyť to je ten chromý, co sedával u brány!“ „No jo, je to fakt on!“ „Stal se zázrak!“ „Za to můžou tamhle ti dva,“ volal někdo další.

Petr se ale postavil a pořádně nahlas řekl: „Co na nás koukáte, jako bychom snad toho člověka uzdravili my? Copak bychom to sami dokázali?! To Pán Ježíš, Boží Syn, ten ho uzdravil, protože se na něj spolehnul. A může pomoci i vám, z vašich trápení, když v něj uvěříte.“

Aktivita: Podle věku a dovedností vaší skupiny vyzkoušejte nějakou aktivitu

„s postižením“ — např. skládat sirky do krabičky jen 1 rukou (ve dvojici, na čas), proskákat

slalom jen po 1 noze nebo se svázanýma nohama, zahrát si fotbal vsedě se svázanýma nohama, atd.

Pomůcky: Obrázky k úvodnímu rozhovoru, šátky, míč a další na aktivitu „s postižením“.

Mladší školní děti

Vyprávění

(Učitel se může převléct a přibíh trochu rozehrát, ideálně zařít s vyprávěním vsedě na zemi, na sobě má ceduli s nápisem „CHROMÝ“.)

(Pro sebe.) „Ach jo, zase tu celý den tvrdnout a koukat jak lidi chodí kolem...

(Stranou.) Jó, jó, dobřej, aby byl!

(Pro sebe.) Lepší den by byl, kdybys mi jednou taky něco dal, ty skrbíku!

(Na druhou stranu.) Dobrý den, děkuju, jste laskavá, díky!

Hola, pane, tady! Neměl byste pár drobných? Nemůžu chodit... Opravdu!

(Pro sebe.) To je taková průda — otravovat lidi a poslouchat ty jejich rozumy. Anebo koukat na to, jak se schválně dívají bokem, aby mě neviděli. Já za to přece nemůžu, že jsem chromej! Taký bych rád chodil do práce, ale nemůžu. A nejraději bych šel do chrámu, jako vy, ale tam taky nemůžu. Tam smí jenom zdraví, žádní postiženci, jako já...

(S pohledem nahoru.) Dobrý den, pánové, můžete mi pomoci, prosím? Stačí pár drobných, jen na jídlo... Cože? Peníze nemáte, ale dáte mi něco jiného? Co to říkáte? Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského že mám vstát a chodit? Eh, cožeto?

(Učitel odloží ceduli, s rukou naptaženou vstane — jako by mu někdo pomáhal, udělá několik nejistých kroků, poskočí, rozesmje se, pokud má převlek žebráka, odloží ho.)

No, a pak už ten člověk zkrátka nebyl chromý. Mohl chodit. Fakt mohl chodit. Vzkříšený Ježíš ho skrze apoštoly Petra a Jana uzdravil. Hned s nimi šel do chrámu. Tolik se tam těšil! A teď se tu mohl modlit a zpívat a chválit Boha — taky se do toho hned pustil. Jeho modlitba byla celá jeden velký dík a jedna velká radost. A ta radost byla tak veliká, že si jí nešlo nevšimnout.

Lidi, co byli kolem, na něj čím dál víc koukali, až někomu došlo, kdo to je — ten chromý od brány! Stal se zázrak! Mezi lidmi se to šířilo jako požár, všichni se sbíhali, aby se podívali. Byli z toho úplně tumpachoví. Co se to stalo? Nemohli si přitom nevšimnout, že se uzdravený pořád drží Petra a Jana, a tak užasle zírali i na ně. Až to musel Petr uvést na pravou míru.

„Co na nás zíráte, jako bychom ho uzdravili my? Copak tohle umíme? Nebo jsme tak zbožní? Houbeles! To Bůh dokázal moc svého Syna Ježíše, toho, kterého jste dali Pilátovi, aby ho ukřižoval. Ale on vstal z mrtvých, ten chromý v něj uvěřil, a víra v Ježíše ho uzdravila. Vám může Ježíš Kristus pomoci taky. Zamyslete se nad sebou a spolehněte se na něj.“

Rozhovor po příběhu: Ježíšovým odchodem to neskončilo. A neskončilo to ani s apoštoly. Jak Ježíš a víra v něho pomáhají nám?

Práce s tématem tělesného postižení: Znáte někoho na vozíku? (Pokud nemáte nikoho ve sboru nebo v okolí, mějte v zásobě alespoň jedno jméno známé osobnosti.) V čem to má takový člověk těžší? S čím se musí vyrovnat? Dostal by se na vozíku k nám do kostela? (Pokud ne, zkuste společně vymyslet, co by k tomu potřeboval, namalujte společně na velký plakát váš kostel a domalujte výraznou barvou bezbariérové prvky.)

Aktivita: Závodí bez končetin (viz <https://www.hranostaj.cz/hra997>)

Pomůcky: Cedule s nápisem chromý, jednoduchý převlek (plášť, klobouk), velký papír, fixy/pastelky, pomůcky na hru

Starší školní děti / konfirmandi

Viděli jste někdy někoho žebrať? Jaké to asi je? (Vaše skupina může mít vyhraněné názory, zkuste jim rozšířit obzory — upozorněte na problémy spojené se ztrátou sociálního zázemí atd.)

Převyprávějte příběh nebo si jej společně přečtěte z Bible. Text můžete také rozdělit na několik odstavců, vytisknout je větším písmem a rozmístit po místnosti, nechat účastníky, aby si je každý přečetl sám a následně začít společným převyprávěním příběhu.

Zamyslete se společně, co všechno se v životě chromého muže změnilo. Z čeho všeho byl vyřazen?

Máte sami nějakou zkušenost „vyřazenosti“?

Je ve vašem okolí (ve škole...) někdo vyřazený? Dalo by se mu nějak pomoci? (Pokuste se tématizovat i jiné věci než jen nejrůznější tělesné handicapy.)

Je někdo vyřazený z církve, z našeho sboru? Proč? (Nezůstaňte u jednoduchých odpovědí, zamyslete se nad tím, zda fungování církve či dokonce vašeho sboru konkrétně fakticky někoho nevyřazuje.)

Pomůcky: Vytisknutý biblický text, eventuálně tabule, větší papír a fixy.

Přesah

K tématu života s handicapem můžete využít také materiály z webu kampaně chodicilide.cz (sekce *Chodex* a sekce *Výuka* — videa, testy).

Máte v okolí středisko Diakonie nebo jiného poskytovatele sociálních služeb? Jaké cílové skupině klientů se věnuje? Je pro ně ve sboru prostor?

Liturgie

Písně

Moc p?edivná (EZ 697, SV 186); *Kristus je má síla* (EZ 648, SV 166); *Volný jsem* (SV 375); *Nejsi sám sv?j* (SV 157); *M?j Pán všechny svolá* (SV 193)

Biblický text k zapamatování

„Muži izraelští, pro? nad tím žasnete a pro? hledíte na nás, jako bychom svou vlastní mocí nebo zbožností zp?sobili, že tento ?lov?k chodí?“ (Sk 3,12)

Rituál

Společné setkání lze pravidelně zahajovat písní např. [Dík slovům tvým](#). Krátká je píseň *Dál p?ece nejdeme sami* (SV 39). Dá se využít také refrén písně *To já, ó Pane m?j* (SV 331) a její první sloka „Koho pošlu, kdo se hlásí...“ Na tyto písně se dá navázat představením postavy, o které si dnes budeme povídat.

Zahájení s pomocí **výtvarného znázornění**: Do světla reflektoru [na plakátu](#) umístíme dnešní postavy (černobílý obrázek), po vyprávění ji mohou děti vybarvit. Ve světle stojí Petr a Jan či chromý, kterého se zvěst o Ježíši Kristu zásadně dotýká.

Okénko do bohoslužeb

Vytiskněte (namalujte) si ceduli „nepovolaným vstup zakázán“. Co to znamená? Kde taková cedule obvykle visí? A co by se stalo, kdyby visela u nás na dveřích do kostela?

Ježíš nejrůznější zákazy škrtal. Povoláním pro Boží království se mohl stát každý. A stejně tak to lidem vyřizovali i ti, kdo šli v Ježíšových stopách. I o tom bude dnešní neděлка.

Modlitba

Pane Ježíši Kriste, děkujeme, že jsi tu nebyl pro lidi jen kdysi, že jsi tu i pro nás dnes. Děkujeme, že i dnes dáváš naději nemocným, ztrápeným, smutným, postiženým, že ti na všech záleží. Prosíme, ať i my víme, že nikdo není méně cenný jen proto, že něco nemůže. Nauč nás, jak se k sobě chovat s láskou a úctou. Amen.

Odkaz na pracovní list

[02 Uzdravení chromého](#)

[3. přikázání – Sk 3](#)

[04 Uzdravení chromého](#)

Kam dále

[Pavel Prejda, doplnila a upravila Lenka Ridzoňová: Když pracuje jméno \(katechet...](#)

[Lenka Ridzoňová: Třetí přikázání: Nezneužiješ jméno Hospodina, svého Boha.](#)

[Petr a Jan uzdravují chromého \(omalovánka; deti.vira.cz\)](#)

[Peter and John Heal A Lame Man \(animace, můžete použít jako podkres pro vyprávě...](#)

[Závody bez končetin \(aktivita pro mladší školní děti; hranostaj.cz\)](#)

[Píseň „Dík slovům tvým“](#)

Odkaz na píseň

[Moc předivná \(EZ697\)](#)

[Kristus je má síla \(EZ648\)](#)

[Volný jsem \(SV375\)](#)

[Nejsi sám svůj \(SV157\)](#)

[Můj Pán všechny svolá ráno, až se rozední](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál přece nejdeme sami IV \(s apoštoly, s Janem a celou církví\)](#)

Biblický odkaz (kat)

